

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Člankarina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici štev. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 2. maja 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 52.

Dr. Fran Windischer:

Naše gospodarske prilike vobče ter trgovina in industrija.*

Skrbimo za strokovno izobrazbo in učimo se jezikov!

Brezposelnosti je v obilju, pa smo v trgovini pomanjkanje služb in mest prav brdsko občutili zadnje leto in nam je bilo v naši strokovni posredovalnici težko pri srečanju, ko so se pač množili oglasi za službe, ni pa bilo protipostavk prostih služb in mest. Posredovalnica trgovskega društva »Merkur« je svoje dni lepo in uspešno delovala, zadnja leta pa so razmere vedno bolj neveselne, ker prijave o prostih službah in mestih le redko dohajajo. Trgovskega naročaja i kar se tiče prodajalcev i kar se tiče kontorskega in pisarniškega mesta je v preobilju, pa so prav umestna prizadevanja, da se omeji sprejemanje vajencev in vajen, ki po kratki dobi množe brezupne vrste tistih, ki so brez službe. Naglasiti je v tej zvezi tudi z vsem poudarkom, da moramo vso skrbnost posvečati čim temeljitejši izobrazbi mladine. V praktičnem življenju čujemo le prečesto tožbo o nezadostni izobrazbi mladih ljudi. Zdi se mi, da je skrajni čas, da začno naše šole vse večjo pozornost posvečati učenju tujih jezikov. V tem pogledu razmere niso dobre. Pri nas je pri mladini vse premalo resnega znanja nemškega in laškega jezika, celo srbohrvatski jezik je zanemarjen. Kmalu bo umetnost dobiti za pisarno moči s vsaj skromnim znanjem nemščine in laščine. V tem pogledu se vse premalo zavedamo, kakšne opustne grehe dela učna uprava na naši mladini. Mi nismo niti Feaki, niti ne živimo na otoku blaženih, marveč nam je sojeno, da si s pridnim delom in s svojo sposobnostjo ustvarjamo ekzistenco. Kaj se vse trudi trgovski in obrtni naročaji v jezikovnem in strokovnem pogledu dandanes na Dunaju. Mal narod se more uveljavljati, more uspevati samo po kvalitetnem delu, po kvalitetni sposobnosti. Nas je tako malo, da se bo komaj kdo v veliki tujini učil našega jezika od tistih, ki jih mi iščemo s svojo robo in s svojimi izdelki. In je toliko talenta v Slovencih za učenje tujih jezikov! Naše društvo prireja vsako leto tudi jezikovne tečaje. V jeseni je odziv dosti dober, na žalost pogrešamo vztrajnosti, pa je proti pomladi število udeležnikov le prepičilo.

Trgovska samostojnost in trgovski podmladek.

V naši trgovini v Sloveniji se je položaj poslednja leta bistveno izpremenil. V zadnjih štiridesetih letih se je v naših krajih precej hitro vršilo prodiranje in vstopanje naših ljudi v trgovino. Gospodarsko politično in narodno plitico gledano je zadovoljiv in bodreč pojav, da je rastlo število slovenskih trgovcev po naših krajih že pod starim režimom in da so na mesto prej nacionalno tujega življa ali pa poleg tega stopali naši ljudje. Ta prepoved v naši trgovini je po končani vojski posebno hitro napredovala tudi v mestih in takih središčih kupčijskega življenja, ki so se prej žilavo in trdovratno držali in branili. Poleg gospodarskih momen-

tov je brezdvomno učinkovalo tudi dejstvo, ki je bilo v starih razmerah mogočnega vpliva. Nacionalno tuji življeli je izgubil svoje zavetnike in zaščitnike, pa je poleg tega dejstva, ki je važno v praktičnem življenju, v mnogih primerih učinkovalo tudi miselnost tujega elementa, ponos, trma, plahost, strah in negotovost, posebno prve čase po prevratu. V našem srednjem stanu igra trgovina imenitno vlogo. Ob času naše probe in našega narodnega vstajenja so bili mladi trgovci jako živ, delaven, aktiven element in jim gre v zadnjih dveh desetletjih prejšnjega stoletja velika zasluga in hvala za delo na polju narodne probe, po društvi, shodih, taborih, v družabnem življenju, ko je bilo med Slovenci še jako malo ljudi, ki so se nosili po gosposko in so škričali v mladi narodni družbi še radi postrani gledali. Sposoben, stremelj, marljiv mlad trgovec, sotrudnik, pomočnik, kontorski nameščenec je imel vse izgleda, da v najlepših letih pride do gospodarske samostojnosti. V razmeroma mladih letih so postajali trgovci, pa so imeli moralne in gmojne podpore. V takih časih in v takih prilikah je naravno, da socialne razlike in ostrine niso prihajale do izraza v tako trdi obliki kakor dandanes, ko je število trgovinskih obratov v Sloveniji veliko ter je znašalo v letih 1925 12.419, 1926 12.739, 1927 12.948, 1928 12.920, pa je nastanjanje in postajanje trgovin napredovalo že tudi v oddaljenih krajih in samotnih sela tako, da je danes malo večjih selskih, kjer ne bi našli kupčevalca po poklicu.

Socijalna preskrba delojemalcev in gospodarjev.

Gospodarske prilike in odnošaji so bili pri nas svojčas nekaki domači, očakovski, rodbinsko skromni. Sotrudnik, pomočnik, delojemalec je bil skoro član rodbine in hiše. Družabno in društveno življenje je bilo manj razvito, varčnost velika, zahteve do življenja manjše, pa nameščenec s hišo tesno spojen ni čutil interesne odvojenosti kakor danes, dasi je bil delovni čas za današnje čase uprav neumljivo dolg in so bili ljudje v obrtovalnicah takorekoč živo vkovani. Doba učenja in službovanja je veljala za prehodno dobo. Krajne potrebe so bile tako žive, da je že mlad človek v službi leta naprej gledal, kje se bo nastanil, čim se usposobi in si naštejal nekaj denarja. Samostojnost je začela ob neverjetno malenkostnih lastnih sredstvih in se je ob času, ko je bilo lahko pregledati premoženjske razmere in otipati posameznika do obisti in vrance, pri zaupanju blaga tudi začetnikom neprimerno manj tvegalo. Vprašanje preskrbe za slučaj bolezni, onemoglosti in starosti ni prihajalo v tem očakovskem okolju še do jasne zavesti, pa tudi zgledi drugod niso vabili in vzbujali k premišljevanju in snovanju. Položaj se hipoma prevrže, ko je število malih in velikih trgovin naraslo in je tudi nacionalno politično v naši trgovini precej dokončan prerojevalni postopek. Izgledi za samostojnost so majhni. Le mal del more celotno v poznejših letih, pa je velik del tistih, ki služijo v trgovini, prisiljen računati s tem, da ostane v

službi drugega vse do kraja. V takih prilikah mora nastajati prevrat v miselnosti, razpoloženju, nazorih in nagibnosti vseh tistih, ki so delojemalci v kupčijskih podjetjih. Pri tem je važna okolnost, da so osobito med vojsko in po vojski začele prodirati v vse večjem številu ženske v trgovski poklic. Je to pojav, ki ima stanovsko politično sojeno in tudi socialno tehtano velike praktične posledice za delovne in mezne prilike v trgovini, ker je žena dokaj manj zahtevna, čim zaposlenost v trgovini ni več samo prehodna, marveč se tudi pri nas nahajamo danes v razvoju tega stanu na stopinji, da je to nameščenstvo vseh vrst poseben in to številni faktor, potem je jasno, da treba računati s čisto drugimi razmerami in potrebami. Izrazita postaja potreba po preskrbi za slučaj bolezni, onemoglosti, nesreče in tudi starosti. Vsaka zahteva, ki je nova in ki daleč seže, naleti na odpor, začetkomu celo v stanu samem, kajti v spominu bo, da so ob času, ko se je vodila borba za starostno preskrbo nameščenec, takozvani trgovski pomočniki v ožjem zmislu besede neprijazno gledali obveznost zavarovanja zaradi dolžnosti plačila in prispevanja, računajoč pri tem osobito v razboritejšem in gmotno boljše stoječem delu tega staleža s prehodnostjo svojega položaja. Razlaga te miselnosti je više podana, ali kakor so sedaj prilike, je vendar računati s tem, da starostna preskrba privatnih nameščenec v doglednem času zajame tudi prodajalce. Dalekovidni gospodarji in zlasti taki, v katerih hišah je že gotova tradicija, vidijo, da ni umestno upirati se taki napravi, ker je vendar za gospodarja, ki ima srce, strašno, ako dolgoleten njegov uslužbenec onemore, ni več za delo, pa mora ipak živeti. Ob temeljitem preudarku si bo rekel, da je ipak boljše, ako pristane mesec za mesecem na izvestna plačila, pa se ogne svojčas mučnemu očitku, da je bil nameščenec dober le, dokler je bil pri moči. Pri nas je brezdvomno še gospodarjev, ki se še niso ogreli za starostno preskrbo, ali duh časa je tak, da bodo obče prilike postale tako močne, da pride do razširjenja kroga zavarovancev pri našem Pokojninskem zavodu tudi na trgovske prodajalce. Dandanes je že krepko gibanje tudi med samostojnimi podjetniki, med obrtnimi in trgovskimi gospodarji, da si poskrbe v dobrih letih za naprave, ki pomagajo v nesreči in reši priti preko bolezni, starosti in njenih zlih posledic v gmotnem pogledu. Tudi pomislek, da starostna preskrba nima vrednosti za take, ki upravičeno mislijo na gospodarsko samostojnost, gubi in izgine, ker se je že večina gospodarjev po vsem svojem položaju danes nagnila k prepričanju, da treba misliti na čase potrebe in zadrege v vsečini prilikah. Navedene so više številke o stanju trgovcev v Sloveniji v letih 1925, 1926, 1927 in 1928, pa je v tej zvezi pač zanimivo čuti, da je znašalo število prijav v trgovini na Slovenskem leta 1927 1466 ter število odjav pri obrtnih oblastvih 1249. Prirastek v tem letu znaša torej 217, pa gre pri tem v prvem redu za male in srednje obrate. V letu 1928 je število prijav poskočilo na število 1575, hkratu pa se tudi število odjav v trgovinskih podjetjih dvignilo na 1603 tako, da je celotno stanje manjše koncem leta 1928 za 29, pa je celotno število trgovinskih obratov koncem leta 1928 znašalo v Sloveniji 12.920.

(Konec prihodnjic.)

Olajšave za izvršitev novega trošarinskega zakona.

Interesna zastopstva, med njimi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, pa tudi posamezni interesi iz Slovenije, so se takoj po objavi novih trošarinskih predpisov prizadevali, da se posamezna določila, ki bi prehodno pomenjala za naše gospodarstvo pretrdo breme, primerne ublažijo. Predvsem je šlo, ako se ne oziramo na specialne želje glede pobiranja trošarine na vino, za doplačila trošarine od zaloga in za ureditev trošarinskih shranišč v tem smislu, da bi se za plačilo dovolili obroki preko 15. maja t. l. in da bi se shranišča uredila tako, da bi vstrela potrebam trgovine in obrti.

V tem oziru je davčni oddelek ministrstva za finance izdal te dni odlok, ki v izdatni meri upošteva želje trgovcev.

Po tem odloku bo finančna kontrola vsakomur, kdor ima plačati trošarino od zaloga po stanju dne 15. aprila t. l., izračunila to trošarino in ga o višini zneska obvestila s pristavkom, da sme vsakdo prositi, naj se mu podaljša rok za plačilo trošarine od zaloga preko 15. maja t. l. — Prošnje, utemeljene s tehtnimi razlogi, je vlagati pri finančni direkciji in kolikovati s kolkom za 25 Din. Dokler prošnje ne bo rešilo ministrstvo za finance, se na zaloge dne 15. aprila t. l. odpadajoča trošarina ne bo izterjaval prisilnim potom. Za pijače, ki se prodajo po 15. aprila t. l., se more odpadajoča trošarina sproti plačevati. Olajšava je torej v tem, da se more od zaloga po stanju dne 15. aprila 1929, kolikor še niso razprodane, plačati trošarino v podaljšanem roku.

Garancije za plačilo dolžne trošarine finančna uprava ne bo zahtevala, pač pa bo za plačilo jamčilo blago in razen tega še lastnik z vsem svojim premoženjem.

Prošnje za zasebna shranišča, ki se vložijo, se morajo pospešno rešiti tako, da bodo zaprosena shranišča dne 15. maja t. l. že aktivirana. Morebitni nedostatki glede prostora za zasebna shranišča ne smejo ovirati rešitve prošnje. Prosilcem se mora dovoliti, da take nedostatke, ugotovljene pri lokalnem ogledu, odpravijo tudi pozneje.

Trgovcem z vinom na debelo se na prošnjo odobrijo njihove kleti za zasebna shranišča brez sozapore finančne kontrole. Voditi pa morajo o zalogi shraniščno knjigo.

Vsled te olajšave bo ostala torej kontrola pri trgovcih z vinom, kateri bodo imeli zasebna shranišča, v bistvu enaka kakor po prejšnjih predpisih.

Trgovci z vinom, ki imajo lastne vinograde in v vinogradnih kletih samo vino lastnega pridelka, morajo sicer pridelke vina prijaviti in voditi za vsako tako klet poseben register, vendar pa ne plačajo trošarine na vino takoj, temveč še le takrat, kadar vino iz take kleti odpremo, bodisi v svojo vinsko trgovino ali pa kam drugam. Te kleti se torej smatrajo za shranišče producenta in se za vključene pijače pobere trošarina še le, ko se izvozijo iz kleti. Za shranišča producentov ni treba vlagati prošnje. V shraniščih producentov je zabranjeno imeti drugo vino nego vino iz lastnega vinograda.

Važna olajšava, ki pride v prid vsem lastnikom zasebnih shranišč, obstoji v tem, da odpade za vsa za-

* Iz poročila g. dr. Frana Windischerja na občem zboru društva »Merkur« v Ljubljani dne 29. aprila 1929.

sebnostna shranila garancija po členu 52. trošarinskega pravilnika in da ima po novih predpisih služiti za garancijo samo blago, ki se nahaja v zasebnem shranilu.

Sprito velikega umevanja, ki ga je pokazala finančna uprava za prizadevanja gospodarskih krogov, da se izvedbe novega zakona po možnosti omili, smemo pričakovati, da se bodo tudi ostala vprašanja glede novih trošarinskih predpisov, ki še niso rešena, v pričakovanem pravilniku popolno uredila.

Občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

Ob mnogobrojni udeležbi delegatov se je vršil v nedeljo v posvetovalnici dvorane Zbornice za TOI redni občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. Navzočih je bilo nad 80 delegatov, ki so zastopali 59 obrtniških zadrug. Občni zbor je otvoril načelnik zveze g. Josip Rehek, ki je takoj ugodoma predlagal, da se z občnega zbora pošlje Nj. Vel. kralju udanostna brzojavka in zahvala, da je dovolil, da nosi univerza v Ljubljani njegovo ime. Predlog je bil sprejet z velikim odobravanjem. Nato je načelnik g. Rehek pozdravil navzoče zastopnike ke oblastev in korporacij ter vse delegate, med njimi tudi goste bratskih organizacij iz Zagreba. Pozdravna brzojavka je bila odposlana tudi trgovinskemu ministru dr. Mažuraniću.

Iz poročila, ki ga je podal načelnik g. Rehek, posnemamo, da je naš obrtnik tudi preteklo leto živel v težki krizi. Edino zaščito je še našel v svoji stanovski organizaciji, dočim pri ostalih faktorjih ni našel potrebne opore. Zveza je stala brezobzirno na braniku obrtniških interesov, zato so tudi zadruge uvidele, da mora obrtnik iskati pomoči samo v svoji stanovski organizaciji. Spomnil se je lanske prošlave 25-letnice obstoja Zveze obrtnih zadrug, ki je bila pravi obrtniški praznik. Preteklo leto je Zveza sodelovala predvsem v važnih vprašanjih obrtnega naraščanja. Stremljenje, dati vajencu kar največ teoretične in praktične strokovne izobrazbe, je smatrala za svojo prvo nalogo. Treba bo obrtno nadaljevalno šolstvo postaviti na trdnjša tla, tako glede financiranja, učnega načrta in učnega smotra. V socialnem zavarovanju obrtniškega za primer onemoglosti in starosti se je lani mnogo razpravljalo, vendar se ni moglo priti do rezultatov.

Zbornica za TOI je lani — je poudaril v svojem poročilu g. Rehek — z ustanovitvijo lastnega obrtno pospeševalnega urada načela zelo hvalevredno delo. V pogledu organizacije obrtniškega je bil napravljen lep korak naprej tudi z ustanovitvijo Vrhovnega obrtniškega sveta. Pred leti po zvezi ustanovljena »Obrtniška samopomoč« lepo napreduje. Za posmrtnine je doslej izplačala že 323.000 Din.

V imenu Zbornice za TOI je pozdravil zborovalce g. dr. Pretnar, ki je opozoril na važne zakone, ki se pripravljajo in ki bodo globoko posegli v gospodarski ustroj naše države. Nujno potrebno je, da se ustvari enoten obrtniški zakon za vso državo. Treba pa je tudi, da pridejo vse obrtniške

zadeve v enoten ministrski resor, v prvi vrsti obrtniško šolstvo.

Nato je v imenu Zveze hrvatskih obrtnikov pozdravil občni zbor njen predsednik g. Rosenberg, znani obrtniški organizator iz zelene Štajerske g. Jakob Zadravec pa v imenu Splošne obrtne zadruge v Mariboru.

Iz tajniškega poročila, ki ga je podal tajnik g. Kaiser, posnemamo, da imamo v ljubljanski oblasti 84 obrtniških zadrug, od katerih so bile lani 4 novo ustanovljene. Od teh je 52 strokovnih in 32 skupnih rokodelskih zadrug. V zadnjih letih je čevljarstva stroka vidno padla, kar je posledica industrijalizacije in prekomernega uvoza. Proti uvozu čevljev so čevljarke organizacije zavzele odločno stališče, vendar so vsi protesti naleteli na gluha ušesa. Nad vse bujno razvito je v tej stroki šušmarstvo. Z enakimi težavami se je borila krojaška stroka, kajti konfekcija izpodjeda tla krojaštvu. Brivska, frizerska in lasničarska stroka zaznamuje velik napredek, zlasti v damsko-frizerski stroki. V mesarski obrti smo lani opazili večje organizatorično gibanje. Mesarski mojstri so v zadnjih letih vodili ostro borbo proti kmetom, ki koljejo živino sami in jo razprodajajo na drobno. V stavbni stroki vlada, žal, huda konkurenca, ki izpodjeda ugled obrtnikov teh strok. Tudi ostale stroke se morajo boriti z večjimi ali manjšimi težavami, ki jih ovirajo v razvoju.

G. Kaiser je nadalje poročal o kreditnem vprašanju v zvezi z vprašanjem ustanovitve podružnice Obrtne banke SHS v Ljubljani. Zveza je v tem pogledu najenergičnejše delovala in je pristala končno na to, da se otvori pri Obrtni banki v Ljubljani poslovalnica, ki do danes še ni ustanovljena. Zveza bo moralna borbo nadaljevati. Nato je še razpravljalo o novem obrtnem zakonu, o obrtno-nadaljevalnem šolstvu in o obligatorni zdravniški preiskavi vajencev.

Občni zbor je nato odobril poročilo o zaključnem računu za preteklo leto in o proračunu za leto 1929, ki predvideva 89.300 Din izdatkov. Pri proračunu se je živahno razpravljalo o vprašanju povišanja prispevkov za Zvezo.

V nadaljnjem poteku občnega zbora je bila nato sprejeta važna resolucija o obrtnem nadaljevalnem šolstvu, v kateri se zahteva, da pride vzdrževanje tega šolstva v področje države ali oblasti. Učni načrt je treba spremeniti, postaviti je treba vzorne delavnice in prirejati strokovne tečaje. V resoluciji glede socialnega zavarovanja pa se zahteva, da se delavsko zavarovanje v vsej državi decentralizira, kajti sedanji veliki upravni aparat zahteva previsoke zavarovalne prispevke. Nato se je še razpravljalo o bodočih smernicah delovanja obrtnih zadrug, zlasti glede potrebe ustanovitve posebnega informativnega oddelka, dalje o številnih spomenicah in predlogih posameznih zadrug, zlasti glede pobiranja šušmarstva, podaljšanja učne dobe, kontrole in zavarovanja pomočnikov itd. Prevladalo je mnenje, da se mora učna doba podaljšati od 3 na 5 let in da je treba Zvezo reorganizirati v tem smislu, da se zedinijo v njej vse obrtniške zadrug.

EVROPSKA UDELEŽBA V SVETOVNI TRGOVINI L. 1928.

O svetovni trgovini in o mednarodnih plačilnih bilancah za leta 1913 do 1927 priobčuje Zveza narodov veliko delo, prav tako tudi Nemški državni urad, a ta obenem tudi še za l. 1928. Številke obeh publikacij se približno ujemajo. Nemški državni urad ceni svetovno trgovino za leto 1927 na 240,7 milijard dolarjev, za leto 1928 pa na 247 milijard. Obe publikaciji ugotavljata napredek v zunanji trgovini Evrope v primeru z izvenevropskimi deželami. Pred vojsko je znašal evropski delež 58,4 odstotkov svetovne trgovine, je padel leta 1926 na 48,1 in se je dvignil leta 1927 na 50,4 in po podatkih Statističnega državnega urada leta 1928 na 57,5 odstotkov. Šmo torej kljub vsem nasprotnim trditvam že približno na predvojni višini.

KONKURENCA ZA BOKSIT?

Na občnem zboru Aluminijeve industrijske d. d. so v zvezi z nadaljnjim razvojem aluminijeve industrije govorili tudi o novem načinu produkcije aluminija; po tem načinu je možno napraviti aluminij elektrotehničnim putem iz neke aluminijeve soli, z izločitvijo boksita. Novi način je sedaj predmet poskusov po strokovnjakih.

MESEČNE BILANCE BERLINSKIH BANK.

Mesečne bilance berlinskih velebank za marec kažejo proti februarju le majhne spremembe. Kreditirji so narasli za 219 milijonov mark na 10.404 milijonov, a se ta povišek zmanjša, ker se je medtem fuzioniralo z velebankami več drugih bank. Debitorji so se dvignili za 183 na 5006 milijonov, reporti za 13 na 657. Aktiviteta bank je bila ovirana po neugodni gospodarski konjunkturi, in je zato likvidnost padla od 44,8 na 44,2%.

IZVOZ JUGOSLAVIJE V PRVEM ČETRTLETJU.

V prvem letošnjem četrtletju je bilo eksportiranih iz Jugoslavije 882.000 ton blaga v vrednosti 1310 milijonov dinarjev, lani v isti dobi 970.000 ton in 1372,5 mil. dinarjev. Najbolj je nazadovale izvoze prašičev: nad 36.000 kosov v vrednosti 48 mil. dinarjev. Sledijo jajca, slive, stavbni les, hmelj, konji. Zelo se je dvignil izvoz surovega bakra, 55 ton za 27,7 mil. dinarjev. Glavni izvozni predmeti so bili: stavbni les, 282 ton, 247,6 mil. dinarjev, 18,89% vsega izvoza; surovi baker, 4010 ton in 8,16%; govedo, 32.400 kosov, 6,41% itd. Les je šel v prvi vrsti v Italijo, Francijo in Ogrsko, surovi baker v Nemčijo, Grško in Francijo, govedo v Italijo, Grško in Avstrijo itd. Zanimivo je, da gre cement (103.000 ton in 2,73%) dol v Egipt, na Kanarske otoke in v južnoameriško republiko Chile; naročajo ga zmeraj bolj.

AVTOBUS V AMERIKI.

Prav zadnji tedni so nam pokazali, kako zelo se je začel razvijati avtobusni promet tudi pri nas, zlasti v ljubljanski okolici. Najnovejša izdaja uglednega newyorškega lista »Nation« piše o avtobusu v Ameriki: »Prišel je dan avtobusa, z njegovo hitrostjo, prožnostjo in rastočo zanesljivostjo. Pred 15 leti je bil še skoraj popolnoma neznan, danes pa obstoji v Zedinjenih državah 6700 avtobusnih podjetij, ki obratujejo z več kot 35.000 vozili, kojih prometne črte merijo nad 254.000 milj (408.000 km) in ki so prevozile v zadnjem letu nad 1 milijardo potnikov.« Zadnja številka nam kaže svojo pomembnost tembolj, če pomislimo, da se je od leta 1920 do leta 1927 število železniških potnikov znižalo od 1.235 milijonov na 830 milijonov, koje število je po izjavah ameriških železniških uprav lani še nadalje padlo, in sicer v prav vznemirljivi meri. Mnogo teh železniških uprav si pomaga s tem, da same obratujejo z avtobusnimi programi, deloma namesto železnic, kojih obrat so ustavile. Zdi se pa, da prihajajo s tem večkrat prepozno. »Nation« pravi, da znašajo obratni stroški za majhen lokalni vlak na ameriških železnicah 1,25 dol. za 1 miljo, avtobusni stroški pa 25 do 30 centov, torej 4- do 5-krat

manj. Zlasti pomembno je po poročilu navedenega časopisa napredovanje po-nočnega prometa z avtobusi in hitro oblikovanje nepretrganega prometa od Atlantske obale do obale Pacifika. Pred kratkim se je služil avto samo prometu na krajše razdalje, danes si je osvojil avtobus tudi že promet na najdaljše razdalje.

Iz naših organizacij.

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico. Gremij trgovcev Celje naznanja vsem gospodarskim krogom v mestu Celje in njegovi bližnji in daljši okolici, da uraduje referent zbornice v torek dne 7. maja t. l. od 8. do 12. ure predpoldne v ravnateljski sobi Prevozne družbe d. d. v Celju, Savinjsko nabrežje štev. 7. Stranke, ki žele kako pojasnilo ali svet v zadevah, katere zastopa zbornica, se uljudno vabijo, da se pri njem v določenem času zglase.

Trgovina.

Izbris zadruge. Gospod veliki župan ljubljanske oblasti je s svojim odlokom z dne 26. aprila t. l. O. br. 1223/1 vzel na znanje sklep rednega letnega občnega zbora Zadruga trgovcev s kurivom v Ljubljani glede likvidacije te samostojne zadruge in priključitve h gremiju trgovcev. Naročil je, da se ta zadruga črta iz zadrugnega registra.

Ponudbe in povpraševanja.

Kasem Sorra, importation & exportation, Valona, Albanija, želi stopiti v stike s tukajšnjimi lesnimi izvoznimi tvrdkami.

Danilo Popović, trgovina mješovite robe, Otočac, želi stopiti v kupčijske stike s tukajšnjimi tovarnami oziroma izdelovalci čajnega peciva in slaščic.

Albert Scialom & Comp., Beograd, Karadjordjeva 77, želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki trgujejo z zdravilnimi zelišči.

Katramopoulos & Traiphoros, Athènes, Avenue Université 53, želi stopiti v stike s tukajšnjimi tvrdkami, ki pridejo v poštev za izvoz stavbnega lesa v Grčijo.

Gjoka Čurčin, dopisni član ekonomskega odbora Društva narodov:

Poročilo o sesiji ekonomskega odbora Društva narodov 8.—14. aprila 1929 v ženevi.

(Konec.)

Problem premoga je sicer sličen, vendar je v toliko lažji, ker ne obstoja posebna konkurenca med Evropo in drugimi kontinenti in ker so uvozne carine na premog razmeroma nižje nego one na sladkor. Izenačenje rudarskih mezd v vseh državah, kar so, kakor izgleda, zahtevali strokovnjaki v delavskih vprašanjih, je nemogoče z ozirom na različne gospodarske pogoje v posameznih državah, dokler vprašanje mednarodnih sporazumov, za katere so se prizadevali delodajalski strokovnjaki, ne spada v kompetenco Društva narodov. O tem vprašanju so zastopniki posameznih držav dali podatke o pravem stanju kartelov in sporazumov v svoji državi. Sedaj proučuje Društvo narodov razpoložene in postopanje administrativnih oblasti posameznih držav napram kartelom in sporazumom.

Vprašanje izenačenja zakonodaje v pogledu menic in čekov je toliko dozorilo, da je v kratkem pričakovati sklicanje mednarodne konference zastopnikov posameznih držav.

Potreben interes članov odbora je vzbudila diskusija o administrativnem ali kakor so ga krstili »posrednem protekcionizmu«, t. j. o onih predpisih, ki se izdajajo izven carinske zaščite v svrhu obrambe domače produkcije pred tujo konkurenco. Ugotovljena je potreba, da posamezne države v tem pogledu izrazijo svoje pritožbe proti drugim državam in jih tudi imenujejo, da bi se moglo sklepati o ukrepih za njihovo preprečitev.

Ko je prišlo na vrsto vprašanje ratifikacije konvencij o prepovedih in omejitvah izvoza in uvoza in o aranžmajih glede izvoza kož in kosti, so vsi člani odbora vsak za svojo državo izjavili, da je ratifikacija ali že

v teku ali pa pripravljena. Upati je torej, da se bodo ratifikacije v večini držav izvedle do določenega termina (julij, odnosno oktober). Vprašan o stanju ratifikacije pri nas, sem izjavil, da je tudi pri nas pripravljena, vendar bi moral predhodno dovršiti že započeta pogajanja z italijanskimi in avstrijskimi člani odbora o vprašanju izvoza kosti. Italija je namreč svojčas ob podpisu konvencije dobila dovoljenje, da more vzdržati izvozno prepoved za kosti, dokler je s pogodbo s Švico vezana, da ji mora proti izvoznim carini 50 cent. oddajati gotovo količino kosti. Švica je pri volji, uvažati te kosti proti italijanski izvozni carini največ lir 1,50, Italija pa je le tedaj pri volji odreči se izvozni prepovedi, če bi za vse države, torej tudi za Švico, uvedla izvozno carino v znesku 3 zl. fr. Če bi mi popustili izvozno carino na 4 zl. fr., obstoja vsaj teoretična možnost, da mi iz Italije vsled njene izvozne prepovedi ne bi mogli izvoziti niti ene kosti, medtem ko bi ona ob 4 zl. fr. naše izvozne carine eventualno mogla od nas uvažati kosti. Razen s Švico ima Italija tudi pogodbo z Madžarsko, kateri odstopa gotov kontingent izvoza kosti. Da bi se našla možnost obravnavati to vprašanje na isti bazi med Italijo in med nami, sem pričel pogajanja z italijanskim članom odbora, ki mi je dejal, da me bo v prihodnjih dneh obvestil o rezultatu storjenih korakov. Kar se tiče Avstrije, ustanovljena je pri Gradcu, torej ne daleč od naše meje, tovarna za kostno moko in klet in to očividno z ozirom na podpis te mednarodne konvencije o kosteh. Ker je to neugoden precedens za slične bodoče konvencije, opozoril sem tako odbor sam kakor tudi njegovega avstrijskega člana na ta primer. Zdi se

**Priporočajte, prosim, svojim
odjemalcem priljubljene**

MAGGI-jeve izdelke za juhe.

**Lahka prodaja!
Dober zaslužek!**

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksav. Lešnik, Maribor, Cankarjeva 6

mi pa brez ozira na to, kakšne odgovore dobim iz Italije in iz Avstrije, da bi od neratificiranja teh sporazumov imeli več škode in koristi; iz tega razloga sem za to, da pripravi ministrstvo za zunanje posle vse, kar je potrebno, da bi se sporazumi o kožah in kosteh ratificirali še pred 1. julijem, konvencije in dopolnilni aranžmani o ukinitvi prepovedi in omejitvi izvoza in uvoza pa pred 1. oktobrom t. l.

Ostala vprašanja, kakor klavzula največje ugodnosti, enotna carinska nomenklatura itd. so odložena za prihodnjo sesijo odbora, medtem ko so glede vprašanj ekonomskih težav, ki bi mogle omajati mir na svetu, članom odbora izročena v proučevanje poročila ekonomista gospoda Sigfrieda iz Bonna, ki uživa svetovni sloves.

Končno je bil sprejet moj predlog, da glede tega poslednjega kakor tudi celokupnega ekonomskega problema stopi odbor v zvezo z najznamenitejšimi učitelji ekonomske politike, med katerimi je predlagan tudi naš profesor g. dr. Milan Todorović.

IX. Ljubljanski mednarodni velesojem.

Velika mizarska razstava bo prirejena v okvirju letošnjega velesoja v Ljubljani od 30. maja do 9. junija. Ugled in sloves naše domače mizarske industrije in obrti je že itak velik. Razstavljeni izdelki bodo pričali, da je res na višku. Res, čudimo se, da se še najde naših ljudi, ki hodijo v inozemstvo po pretirano drago pohištvo. Razstava, ki bo pravi pohištveni sejem, bo obsegala vse nijanse od najfinejšega modernega pohištva pa do priproste spalnice. Razstavi veliko število samih prvovrstnih in solidnih mizarskih tvrdk, ki se v vsem zamorejo kosati z inozemskim.

Poljedelski stroji bodo na letošnjem Ljubljanskem velesojem od 30. maja do 9. junija v veliki izbiri postavljeni na ogled. Večina strojev bo obratovala, da se vidi njih delovanje. Med stroji bo več novih izumov, ki bodo tu prvič razstavljeni.

Društva, organizacije itd., ki imajo letošnje poletje predvidene svoje kongrese in slične prireditve, prosi uprava Ljubljanskega velesoja, da iste postavijo v čas letošnjega velesoja od 30. maja do 9. junija. Svoje sklepe naj društva sporoče naravnost upravi velesoja, ki jim bo v vsakem oziru šla na roko.

Zvonovi na letošnjem Ljubljanskem velesojem od 30. maja do 9. junija. Lepo ubrani zvonovi, uliti od Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani, bodo tudi letos peli svojo kovinsko pesem na velesojem. Na to posebno opozarjamo naše podeželsko ljudstvo in že sedaj vabimo vse one, ki nameravajo svojim cerkvam preskrbeti nove zvonove, da si pridejo te ogledati na velesojem.

CENE UMETNE SVILE V ITALIJI RASTEJO.

Tovarne umetne svile v Italiji so sklenile, kot smo že pisali, notranjeitalijansko konvencijo. Sedaj poročajo merodajni krogi italijanske umetnosvilene industrije iz Milana, da so cene po zaključku dogovora že narasle, in sicer povprečno za 5 odstotkov, pri posebnem kvalitetnem blagu pa do 10 odstotkov.

NALOŽBA JAVNEGA DENARJA V DRŽAVNIH POSOJILIH.

>Berlinski Tageblatt< javlja, da pripravljajo nemški parlamentarni krogi zakonski načrt, ki bo obvezal nemške hranilnice in druge javne denarne zavode, da bodo del svojega denarja naložili v posojilih države in dežel. Pod to obveznost bi prišle tudi prednostne delnice državnih železnic, ki bi jih pri tej priliki v veliki meri mobilizirali.

Teden na Ljubljanski borzi

Devizno tržišče.

Na Ljubljanski borzi je bil devizni promet v preteklem tednu znatnejši od predzadnjega (14.491 milj. dinarjev) in ga je presegel za več kot štiri milijone dinarjev; skupno je znašal promet 18.57 milijona dinarjev.

Največ zaključkov je bilo v privatnem blagu (za približno 10.912 milijonov dinarjev) in to zlasti v devizah London (za 3.72 milj. dinarjev) in New York (za skoro 3.38 milj. dinarjev) ter nekaj manj v devizah Praga, Curih, Dunaj in Berlin. Izključno privatna ponudba je krila vso potrebo v devizi Trst in malenkostno potrebo v devizah Pariz in Budimpešta. V minulem tednu je dala Narodna banka deviznega blaga v celam za 7.65 milijona dinarjev na razpolago in sicer od tega največ v devizah Berlin, London, Praga, Curih, Dunaj ter New York. Potrebo v devizi Amsterdam je pa Narodna banka krila v celoti. Nad polovico celotedskega prometa tvori to pot samo zaključkov deviz na London in New York. Devizna tečajnica minulega tedna beleži nekaj malih sprememb, tako predvsem v deviznih tečajih Londona, ki je skozi cel teden stalno rasel in na četrtkovem borznem sestanku notiral sicer najvišje, toda že naslednjega dne za celih 13 točk oslabil in s tem dosegel enako New Yorku najnižjo notacijo. Tečaja deviz Curih in Bruselj sta ostala popolnoma, tečaja Praga in Amsterdama pa le deloma neizpremenjena. Nasprotno pa je vidneje variiral Pariz, nalik Dunaju, Berlinu in Budimpešti, medtem ko se je tečaj devize na Trst skozi vse borzne dneve stalno učvrščeval in je na zadnjem borznem sestanku stal najvišje.

Efektno tržišče.

Tečaji skoro popolnoma neizpremenjeni, tendenca nekoliko živahnješa, promet srednji.

Zaključeno je bilo 22. aprila 7% investicijsko posojilo po 86½, dalje 24. aprila delnice Kranjske industrijske družbe po 265—; 25. aprila so bile zaključene Tobačne srečke iz leta 1888 po 65 dinarjev, toda naslednjega dne pa že po 80— po komadu. Izvenborzno je bila 24. aprila zaključena tudi Vojska škoda in sicer po tečaju 420—.

Lesno tržišče.

Tendenca na lesnem tržišču je čvrsta, veliko se je v zadnjem času povpraševalo po hrastovini, po obrobljenem in neobrobljenem blagu. Lanskega leta je bilo pri tem blagu opazati veliko pomanjkanje, v manipulaciji že koj začetka. Hrast so dobavitelji posekali in ga pustili ležati v skorji. Logična posledica te nepredvidnosti je bila, da se je v hrastu pojavila mušica, ki se je držala v začetku le v beljavi, za tem pa je prodrla tudi naprej v črno. Ker se ta mrčes silno hitro razmnožuje in lahko uniči v najkrajšem času velike zaloge lesa, je ta industrija v lanskem poletju veliko trpela in vsled slabe manipulacije se je skvarilo zelo veliko blaga. Mušičarstvo je ena glavnih napak pri hrastovini, vsled katere postane les za izdelavo neuporabljiv. Izvoz tega lesa je Italija pod strogimi kaznimi zabranila. Lahko pa se ta nedostatek odstrani s tem, da se hrast poseka in obeli. Sedanji čas je posebno nevaren, da se zaradi mušice v lubju. Opozorjam producente, da strogo pazijo na dobro manipulacijo v gozdu in tako preprečijo možnost, da se v zdravih hlodih pojavi mušica.

Prodalo se je ta teden 10 vagonov tramov, deloma za Italijo, deloma za Grčijo. Za Grčijo se išče večinoma drobno blago, tramiči (filerji). Tega

blaga konsumira Grčija velike količine. Nenormalni porast cene je marsikoga iznenadil. Mnenja glede stabilnosti cen za trame so različna, vendar pa prevladuje mnenje, da se te visoke cene ne bodo mogle dolgo držati.

Drv se je prodalo 20 vagonov, ki se kupujejo za poznejši dobavni termin v velikih količinah. Oglja se še vedno ne dobi v zadostnih množinah. Nadaljnji zaključki pa so bili 5 vagonov prvovrstnih bukovih hlodov za izvoz v Švico, 3 vagone hrastovih podnic, 1 vagon orehovih plohov in 13 vagonov rezane jelovine.

Stalno povpraševanje je za sledeče blago:

hrastove podnice 43 mm, 2-65 m, 18-28; 53 mm, 2-80 m, 18-28; 60 mm, 2-90 m, 18-28, dobava takojšnja ali pa za poznejši termin.

Bukovi nežamani plohi, od 2 m naprej, od 60—100 mm, od 17 cm širine naprej.

Orehovi hlodi in plohi.

Suha drva in oglje, bukovino in hrastovo.

Žitni trg.

V minulem tednu so tečaji na borzi v Chicagu nadalje nazadovali in so dosegli najnižjo stopnjo 27. aprila.

Čeprav je ob zaključku tega poročila najavljena trdna tendenca, je dvomljivo, da bi mogla ohraniti svojo stalnost, ker je v kupčiji popolna stagnacija in se nudeno blago komaj odda.

Na naša tržišča niso imele spremembe cen zunanjih tržišč posebnega vpliva in je ostala cena za staro pšenico skoraj popolnoma neizpremenjena. Kupuje se le najnujnejše, ker vse pričakuje z ozirom na zelo dobre izglede nove letine in velike zaloge starega blaga, še nadaljni padec cen.

Kupčija za novo pšenico je tako rekoč popolnoma prenehala, ker ni odjemalcev in ker je napetost med staro in novo pšenico tako malenkostna, da trenutno ni izgleda pri spekulaciji z novo pšenico na dobiček.

Tudi cena koruze je nazadovala in

je pričakovati še nadaljno znižanje cen tuzemski koruzi, če bo ista hotela v naših krajih uspešno konkurirati s cenejšim blagom argentinske provenience.

Na Ljubljanski borzi je bilo zaključeno v minulem tednu: 1 vagon pšenice.

Cene so bile sledeče:

Bačka pšenica: 80 kg, 2% primesi, mlevska voznina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 287-50 do 290 Din.

Bačka pšenica: 80 kg, 2% primesi, mlevska voznina, slov. postaja, dobava v mesecu maju, plačilo v 30 dneh, 292-50 do 295 Din.

Pšenična moka 0/0: franko Ljubljana, pri odjemu celega vagona, plačilo po prejemu blaga, 410 do 415 Din.

Koruzi »La plata«: dobava meseca maja, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 315 do 317-50 Din.

Koruzi »La plata«: dobava meseca junija, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 310 do 312-50 Din.

Koruzi »La plata«: dobava meseca julija, avgusta, septembra, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 305 do 307-50 Din.

Koruzi bačka: suha, dobava promptna, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 305 do 307-50 Din.

Koruzi bačka: suha, dobava meseca maja, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 310 do 312-50 Din.

Ječmen baranjski pivovarski: 68 do 69 kg, 345 do 347-50 Din.

Ječmen bački ozimni: 67-68 kg 330 do 332-50 Din.

Oves bački: slov. postaja, navadna voznina, 295 do 300 Din.

Tendenca neizpremenjena!

Tečaj 1. maja 1929.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-875
Berlin 1 M.	13-4725	13-5025
Bruselj 1 belga	—	7-9036
Budimpešta 1 pengő	—	9-9195
Curih 100 fr.	1094-40	1097-40
Dunaj 1 šilling	7-9740	8-0040
London 1 funt	275-71	276-51
New York 1 dolar	56-78	56-98
Paris 100 fr.	—	222-36
Praga 100 kron	168-05	168-85
Trst 100 lir	—	297-97

PO SVETU.

Nova bančna fuzija v Ameriki je na vidiku. Spojili se bosta Equitable Trust Co. in Seaboard National Bank. Skupna glavica obeh zavodov znaša 860 milijonov dolarjev.

General Motors izkazuje za prvo letošnje četrtletje prvič nazadovanje dobička, in sicer ga je bilo 3 milijone manj kot v prvem lanskem četrtletju.

Družba za električno podjetje v Nemčiji izplačuje 10-odstotno dividendo in javlja, da se je lani oddaja toka pomnožila za 13-6%. Skupni proizvod v nemški električni industriji je dosegel lani 15 milijard KW ur. O novih podjetjih se vršijo pogajanja z inozemskimi skupinami.

Škoda in Českomoravska d. d. sta se domenila glede ustanovitve skupnega prodajnega urada. Urad bo prevzel prodajo avtomobilov obeh tvrdk in bo posebna delniška družba.

Nemška sladkorna izvozna kvota, ki znaša 11 odstotkov produkcije ali ca. 204.000 ton, v kampanji 1928/29 zaenkrat ne bo povišana. Morda se bo zvišanje izvršilo pozneje.

Rumunska tvrdka Luca Nicolescu je prosila za plačilni odlog; pasiva znašajo okoli 100 milijonov lejev.

Sinclair Oil Corp. je dvignila lani svoj čisti dobiček od 5-39 na 13-45 mil. dolarjev. Leta 1926 je prodala 683 milijonov galon bencina, l. 1927 791-4 milijonov in lani 867-8 milijonov.

Srednjeevropska vodnocestna konferenca se bo vršila od 11. do 1. maja v Budimpešti. Konferenca se bo pečala z vsemi tozadevnimi vprašanji in bodo po-

slale vse srednjeevropske države odlične strokovnjake v Budimpešto.

Avstrijska železna industrija je imela v marcu prav ugodno konjunkturo; valjanega blaga n. pr. je bilo naročenega za 23% več kot v normalnih razmerah.

Švedska sladkorna industrija je vsled redukcije pridelovalnega sveta morala opustiti za letos obratovanje v več sladkornih tovarnah.

Amstelbank v Amsterdamu razdeljuje za poslovno leto 1928 isto dividendo kot za leto 1927, 11-odstotno. Delniška glavica znaša šest milijonov holandskih goldinarjev, rezervni zaklad 3 milijone 700.000.

Reparacijske zahteve zvišujejo jugoslovanska, grška in rumunska vlada.

Bilanca francoske zunanje trgovine izkazuje v prvem četrtletju dvig deficita za 754 milijonov na 3.270 milijonov; lani je znašal celoletni deficit 2100 milijonov.

Angleška tovarna umetne svile British Celanese hoče zvišati svojo produkcijsko kapaciteto na 48 milijonov funtov. V nasprotju z nadprodukcijo in z rastočimi zalogami pri evropskih kontinentalnih producentih se je prodaja britanske družbe dvignila na rekordno višino.

Mlini v rumunskem Banatu hočejo mlinsko industrijo koncentrirati in preprečiti tako popoln razpad. Pogajanja uspešno napredujejo in so pridobili za načrt tudi že ca. 80 odstotkov srednjih in malih mlinov. V maju se bo vršila v Temišvaru tozadevna konferenca, in če se bodo sporazumeli, bo pričel v juliju centralni urad v Temišvaru delovati.

Ameriška jeklena industrija ima izredno dobro konjunkturo in ji je zajamčena polna zaposlenost do julija.

Mednarodno normiranje.

Oktober lanskega leta se je v Pragi sestala mednarodna konferenca za normiranje, ki je zborovala v prostorih tamošnje trgovske in industrijske zbornice.

Povod k temu sestanku je dala vedno bolj občutna potreba po mednarodni izenačbi navedb kakovosti in obsežnosti surovin in izdelkov, poleg tega pa še pride želja po olajšavah v mednarodnem trgovskem prometu.

Konference se je udeležilo 14 evropskih držav in sicer: Belgija, Danska, Francija, Holandija, Italija, Nemčija, Norveška, Poljska, Rusija, Švedska, Švica, Češkoslovaška, Madžarska in Avstrija.

Obravnavalo se je izrazoslovje za različno jeklo, kakovosti kovanega železa, gradbeno jeklo, nelegirano jeklo in način preizkušanj.

K tej tvarini je prevzela švicarska delegacija izdelavo načrta za normiranje ter se bo osnutek predložil udeleženi državam.

Konferenca se je dalje bavila z odjemalnimi pogoji za podeželske parne kotle glede normalnega maksimalnega tlaka. To snov bodo proučevali češkoslovaški strokovnjaki.

Sledili so še pogovori glede merilnih aparatov v strojogradbi ter se je dogel vsaj načelen sporazum tudi v tej stroki. Obširne so bile debate za izenačbo papirne oblike. Na meterski format so se dosedaj zedinile sledeče države: Belgija, Nemčija, Holandija, Norveška, Avstrija, Poljska, Švica, Češkoslovaška in Madžarska. — V teh deželah se priporoča tudi splošna uvedba normalne oblike pisemskega poslovnega papirja v izmeri 210 × 297 mm kot mednarodni format.

V zvezi s tem vprašanjem se je obravnavalo o obliki predtiska na trgovsko-poslovnih obrazcih, potem o ovitkih, o formatu risb in časopisov ter knjig.

V doglednem času je pričakovati, da se bo v vseh teh zadevah doseglo soglasje ter uvedlo normiranje.

Naravnost vzorno je normalizacija v vseh panogah nemškega gospodarstva razvita. V območju državne uprave se je ustanovil osrednji urad, ki v mnogoštevilnih oddelkih pod vodstvom izbranih svedokov proučuje tvarino iz raznih panog industrije, trgovine, administracije, prometa itd.

Na osnovi znanstvene presoje se določijo norme za vse mogoče stvari, in te določbe dobe po uradni objavi v določnem uradnem glasilu splošno veljavo.

Pomen in vrednost normalizacije predočuje najizrazitejše nekaj praktičnih vzgledov:

Obrtnik naroči železo; ni mu treba podrobno navesti oblike, kakovost, namen itd., ampak samo označbo normala, ki je v kraticah za vse mogoče slučaje vpisan v kratkem uradnem seznamu.

Recimo, da rabi naročnik tračno železo 8 cm širine in 2½ debelosti za kolesne obroče; zapiše: x kg »Din 418 — gh 2« in dobil bo od vsake firme železne stroke zanesljivo zaželeno robo.

Nekdo bi rad papir gotove kakovosti, barve in oblike; v normalijah za papir

najde za ta slučaj določen znak, ki se nanaša na kvaliteto, posebej razločilne številke za obliko, in barvna tabela vsebuje vse nianse, urejene po aritmetični vrsti. Po teh normalijah postrežejo interese po vsej državi s popolnoma enakim blagom, samo da ga ima trdka na zalogi.

Normalizacija poslovne papirne oblike se je uveljavila razven v celokupni industriji tudi v državnih uradih, kjer opuščajo dosedaj običajno obliko. Normalna oblika poslovne pole je določena pod formatom A 4 v izmeri 210 × 297 milimetrov. Te oblike so oficijelno priporočale za uvedbo doma tudi vse na praški konferenci udeležene države.

V tem oziru prednjači Nemčija, kjer tudi državni uradi že poslujejo na tej papirni obliki.

Razpravljalo se je v zvezi s tem problemom tudi o enotnosti pisemskih ovitkov, časopisnih formatov in knjig.

V doglednem času se tudi v tem pogledu obeta normalizacija. Vsaka stvar, ki je po osrednjem gospodarskem uradu Nemčije normalizirana, dobi znak »Din« s pristavkom razločilne številke. To je kratica za: »Deutsche Industrie-Norm« in v splošnem: »Das ist Norm«.

Kratico »Din« so v istem pomenu prevzele tudi druge nemške države, ki se poslužujejo enakih normalij.

K. Tiefengruber.

MOSKOVSKI INDUSTRIJSKI OKRAJ.

Ze dolgo so nameravali v Sovjetski zvezi ustanoviti novo vladno okrožje z imenom Moskovski industrijski okraj. Sedaj je to osnovanje končnoveljavno sklenjeno. Novi upravni okraj bo obsegal vso gubernijo Mosko, guberniji Tula in Rjazan ter dele gubernij Tver in Kaluga. Prebivalstvo novega okraja šteje 10 milijonov oseb. V okraju se nahaja 40 odstotkov industrije Vseruske Sovjetske republike (všete so torej tudi Sibirija, Kavkazija in Ukrajina ter Turkestan) z več kot 600.000 delavci; to je petina vseh v industriji zaposlenih delavcev. V bodočih petih letih namerava jo zgraditi v Moskovskem industrijskem okraju okoli 200 novih tovarn in veliko elektrarno. To je del takozvanega industrializacijskega načrta.

RAZNO.

Zaščitni žig za mramor iz Karare. Ker se v prometu čestokrat prodaja pod imenom mramor iz Karare (Carrara v Italiji) material, ki ni te provenijence, je bil sindikat za mramorsko industrijo in trgovino v Karari pooblaščen od italijanskega ministrstva za gospodarstvo, da označi vse mramorske produkte iz Karare s posebnim zaščitnim znakom. Zaščitni znak je bil tudi že prijavljen pri Zvezi za zaščito industrijske svojine v Bernu ter predstavlja krog, okoli katerega je napis »Carrara - Italia«. Zato se opozarjajo vsi, zlasti stavbeniki, da pri nakupu tega blaga pazijo na zaščitni znak.

Stiska Evrope in razvoj prekomorstva. Na Dunaju je govoril tajnik gornjeavstrijske zveze industrije Hobels-

perger o gospodarski stiski Evrope in o ugodnem gospodarskem razmahu v prekomorskih deželah. Predavatelj je dejal, da je prišla Evropa v čimdalje večjo odvisnost od prekomorskih dežel ne samo glede žita, temveč tudi glede nakupa drugih živil ter najvažnejših surovin. Skoraj v vseh produkcijskih panogah prodaja evropskih fabrikatov v letu 1926 ni dosegla niti predvojne višine, in vendar kupi Evropa ravno s fabrikati živila in surovine. Statistika nam jasno pokaže stagnacijo evropske industrije in njen izvenevropski vzrok: obsežna industrializacija v prekomorskih državah napram predvojnemu času. Poleg izrednega dviga Zedinjenih držav je prišlo v ospredje zlasti dviganje azijske produkcije (Japonska, Indija itd.); ta produkcija je začela vsled svojih nizkih produkcijskih stroškov v tekmovanju z evropsko industrijo uspešno prodirati tudi na svetovnem trgu. V Evropi se za ta nevarni položaj veliko premalo brigajo; veliko preveč dragocenih noči je izgubljenih po narodnostnih bojih, carinskih vojskah in stanovskih prepirih. Medtem pa delajo prekomorske dežele v prvi vrsti na izgradbi svojega gospodarstva in izrivajo Evropo zmeraj bolj s svojih trgov in v zadnjem času tudi že z drugih trgov. — Prim. samo bombažovo industrijo v Indiji, ki zalaga že skoraj vso Indijo in tudi že Kitajsko in ki bo vsled nizkih produkcijskih stroškov eksportirala kmalu tudi v — Evropo.

Ameriška petrolejska restrikcija bo regionalna in ne meddržavna. Ameriški petrolejski zavod je sklenil, da bo spremenil načrt o produkcijski restrikciji v soglasju s predlogi zvezne vlade ter da bo zaprosil za dovoljenje omejitve pri guvernerjih dotičnih držav. Regional-

na regulacija, ki bo stopila na ta način na mesto meddržavne, ni v nasprotju z antitrustnimi zakoni in ji je zagotovljena popolna podpora vlade.

Švedski vžigalčni trust je pričel prodirati tudi že v Belgijo in v Španijo; pogaja se z belgijskim trustom glede zamenjave delnic in s špansko vlado glede prevzema državnega monopola in zgradbe tobačnih tovarn v Španiji in v španskih kolonijah.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejnsko poročilo. Na svinjski sejmi dne 26. aprila 1929 je bilo pripeljanih 251 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 125 do 150 Din, 7 do 9 tednov 225 do 280, 3 do 4 mesece 350 do 450, 5 do 7 mesecev 480 do 550, 8 do 10 mesecev 580 do 750, 1 leto stari 1000 do 1200 Din; 1 kg žive teže 10 do 12-50, mrtve 16 do 17 Din. Prodanih je bilo 153 svinj.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. maja t. l. ponudbe glede dobave 28 metrov žične vrvi. (Pogoji so na vpogled pri istem odelenju.) — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 6. maja t. l. ponudbe glede dobave 50 tub čistila za kovine (»Sidel«), 1 kompletne konjske opreme in ca. 900 kg žičnikov. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 17. maja t. l. ponudbe glede dobave jeklenih vrvi in cevi. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Javljamo tužno vest, da nas je zapustila in se preselila v boljšo večnost nenadomestljiva žena in zlata mamica, oziroma teta, gospa

Mimi Polách, roj. Zalar

trgovka in posestnica

po kratki in mukopolni bolezni.

Pogreb se vrši v petek, dne 3. t. m. ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice splošne javne bolnice na pokopališče k Sv. Križu, kjer položimo blagopokojnico v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 2. maja 1929.

Edo Polách, soprog.

Edica, Jelka, Edo, otroci.

Občina Ljubljana, Mestni pogrebni zavod.

Velet trgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA sveže
pražene kave,
mletih dišav in
rudninske vode.

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

Ustanovljeno 1932.

TEOD. KORN
LJUBLJANA

POLJANSTA CESTA ŠT. 8
(prej. Henrik Korn)

Krovec, stavljal, galanterijski in okrasni klepar.
Instalacija vodovodov.

Naprava streševodov.
Kopalnice in kletne naprave.

CENTRALNA KURJAVA

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle) za konzerve in

litografiranih ambalaž.

Pozor!

Radi prodaje hiše razprodam vse blago kakor: klobuke, čepice, srajce, perilo, ovrtnike in manšete, dežnike, telovadne potrebščine, kakor majice, hlače in telov. čevlje od 25 do 35 Din po brezkonkurenčni ceni. Trgovcem z dežele pri večji množini znaten popust. Ne zamudite ugodne prilike.

TRGOVINA „PRI AMERIKANCU“, LJUBLJANA, STARI TRG ŠT. 10

VELETRGOVINA A. VOLK LJUBLJANA
ŽITA IN MOKE

LASTNI AVTOMATIČNI VALJČNI MLIN.

Priporoča po najnižjih cenah razne mlevske proizvode in vse vrste žita, kakor tudi pšenično moko iz prvovrstnih banaških mlinov.

SPECIJALNA TRGOVINA KRMIL.

Brzjo: Volk Ljubljana. Zahtevajte cenik! Telefon štey. 2449

Tiskarna MERKUR, Ljubljana

trg.-ind. d. d. — Simon Gregorčičeva ulica 23
se priporoča za tisk vsakovrstnih listov in časopisov, obvestil, industrijske in uradne. — Lastna knjižnica

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu“!

Velet trgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko
blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. — Raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za ka-
vo in mlin za dišave z
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!